wrong or evil (used as noun) (one) who does wrong or evil act **2** causing loss **3** causing hindrance or impediment (used as noun) (one) causing hindrance or impediment **1A** who offends, offender धार्तराष्ट्रेषु लुब्धेषु सततं चापकारिषु। न हि कश्चित् क्षमाकाल: MahāBhā. iii. 29.33; तेषां शांतिर्विद्यतेऽस्मासु शीघ्रं मिथ्योपेतानामुपकारिणां (v.l. अपकारिणाम्) सताम् MahāBhā. v.22.2; असंशयं मा विप्रर्षे वेत्स्यसे धन्विनां वर। अपकारिणं तु मां विद्धि भगवञ्शरणागतम् MahāBhā. xii. 98.7; सुबाहुरेषो न ममापकारी MārkP. 43.82; (**used as noun**) (one) who offends यदा ... आच्छिनत्ति रत्नानि विविधान्यपकारिणाम्। ... तदा वैश्रवण: राजँल्लोके भवति भूमिप: MahāBhā. xii.68.46; (राजा) विश्वसेन्नापकारिषु MahāBhā. xii.71.7; प्रतिकर्तुमशक्याय ... अपकारिणे असूया जायते तीव्रा MahāBhā. xii.157.16; साम दानं क्षमा ... पार्थिवानां गुणा: राजन्दण्डश्चाप्यकारिषु Rāmā. iv. 17.25; नास्त्यपकारिणो मोक्ष इति कौटल्य: ArthŚā. ii. 108.3 (3.19); उपकर्त्रारिणा सन्धिर्न मित्रेणापकारिणा ŚiśuVa. 2.37; Hitopa. 4.16; अपकारिणि तिष्ठतीह मय्यवधी: किं प्लवगाननागस: RāmC. 33.66; तस्यापि स्वं ममाज्ञानं तस्मात्तदपकारि मे KathāSaSāg. xii.5.272; अनेन रथवेगेन पूर्वप्रस्थितं वैनतेयमप्यासादयेयम्, किं पुनस्तमपकारिणं मघोन: Vikramo. 1.3 (26), अपि चामीषामपकारिणामर्थे कोऽयमत्यावेगोभवत: PraboCan. 5.16 (92.8); किं शक्तेनापकारिणा Pañcā. 11.28; नित्यकिंकरा: ममापकारिणो बद्धा भूत्वा मत्कृपया पुन: ... मुक्ता भवन्ति BṛBrahmaS. i.2.9; **1B** who or which does harm or injury, harmful, injurious स तु द्रौणिम् ... प्रत्यविध्यन्महातेजा बलवानपकारिणम् MahāBhā. vii. 46.16; एतद्य कदनं कृत्वा शत्रूणापकारिणाम् MahāBhā. ix. 62.52; यो मौर्ख्यादपकारी मे तत्राहं त्वां प्रसादये Rāmā. v.1335* (2); न ब्राह्मणो वेदयेत किंचिद्राजनि धर्मवित्। स्ववीर्येणैव ताञ्छिष्यान्मानवानपकारिण: ManuSm. 11.31; किं भक्तेनासमर्थेन किं शक्तेनापकारिणा Tantrākhyā. 10.19; Hitopa. 2.68; PañcT. 1.49 [32.9]; तत: स्वदेहे पुत्रादावुपकार्यपकारिषु। रागद्वेषौ च भवत: AhirbuS. 38.16; योऽसावुदकस्य महर्षेरपकारिणं धुन्धुनामानमसुरम् ... जघान ViṣṇuP. iv.2.40; मयानृशंस्यं कर्तव्यं नोपकार्यपकारि च MārkP. 23.17; दृष्टिर्मय्युपकारिणीव निपतत्यस्यापकारिण्यपि Nāgā. 5.14; सर्वेभ्योऽपकारिभ्योऽपि भूतेभ्योऽनभिद्रोहेण हित: सर्वभूतहित: BālaKrī. ii.26.3 (*on* 3.58); स्वभावादेव साधूनां प्रवृत्तिरुपकारिणी अपकारिण्यपि जने BṛĀraUBhVā. ii.4.56; नदीं रक्षश्चक्षुषा क्षणमैक्षत। ... अपकारिणीम् RāmāMañ. 438.11; शास्तिमस्य करिष्यामि भिल्लस्य ह्यपकारिण: BrahmP. 169.31; तस्यापकारिणम् ... पौलस्त्यम् ... निजघान BrahmP. 213.130; यदि त्वमिच्छसे वैरं पुरुषेष्वपकारिषु। स्त्रिय: किमपराध्यन्ते PadmP. i.15.36; यद्यपि प्रकृतेर्भावैरिन्द्रियैरपकारिभि:। मोहपाशशतैर्बद्धस्तथा सिद्धस्तु सर्वथा PadmP. ii.113.7; अतस्त्वयाधिरोढव्यं न तस्मिन्निति तस्य च संदिष्टवान्स लेखेन दायादस्यापकारिण: KathāSaSāg. xii.7.266; PāṇḍaC. 17.359; PuruṣPa. 41.23; अपकारिण्यपि पुरुषे शुभं चिन्तयति SamyaKau. 67.8; तवापकारिणा सर्वं राक्षसेन कृतं त्विदम् AdhyāRā. vi.5.18; पुरुष: ... क्रोधात्स्यादपकारी न वेति सन्देह: KandaCū. vi.6.27; हन्तव्य: प्रथममसौ ममापकारी मद्वर्ग्यप्रसभवधेन राजसूनु: JānaPa. 4.58 (9); (**used as noun**) (one) who does harm or injury अपकारिषु या सक्ता साशा कृशतरी मया MahāBhā. xii.293*.(2); उदासीनेषु योऽस्मासु विक्रमोऽयं प्रकाशित:। अपकारिषु ते राम नैवं पश्यामि विक्रमम् Rāmā. iv.372* (4); YogBh. 107.3 (*on* 2.33); अनुशये वर्तेत ... अर्थदानमनुपकारिषु अपकारिषु वा ArthŚā. i.94.4 (3.16); ii.344.3 (7.16); शक्तोऽहम् ... प्रहर्तुमपकारिण: Tantrākhyā. 113.24; परेऽपकारिबुद्धिमान् प्रमर्षशुग्रमपि व्यतिक्रमं। उपायचित्तैरपकारमर्षणै: शुभे समादापयतेऽपकारिण: MaYānaSū. 32.4 (8.18); षाड्गुण्ये संधिरादौ परिपणरचितो विग्रहोऽस्यापकारी YogYā. 1.14; करोति महतीं प्रीतिमपकारोऽपकारिषु VeṇīSaṁ. 2.60; SaraKaṇṭhā. 590.11; अपकारिणि यस्येयं मतिस्तस्य किमुच्यताम् PadmP.(Ra.) 9.169; अपकारिणि कारुण्यं य: करोति स सज्जन: PadmP. (Ra.) 33.306; उपकार्यत्वोपकारकत्वक्षम: सन् बाह्यविषयेण ... अपकारिणा वात्मात्मीयं संबन्धं प्रतिपद्यते NaiṣkaSi. 143.3; आचार्यं च प्रवक्तारमित्यनेनापकारिणामपि वधो निषिद्ध: ManuBh. ii.217.24 (*on* 8.350); यो ह्यन्यां कांचनपीडां करोति न सर्वेण शरीरादिना सोऽपकारी ततस्त्वन्य आततायी ManuBh. ii.218.1(*on* 8.350); उपकारिण्यपकारिणि च रागद्वेषयोरभावादुदासीनस्याप्रवृत्तौ ... आत्मन: स्वरूपेणावस्थानम् NyāyKa. 286.8; TriṣaŚaPuC. iii.2.134; Vītarā. 14.6; VīraMi. 210.12 (*on* 1.122); 813.27 (*on* 3.33); विदुर्वाग्दण्डपारुष्यमुग्रतामपकारिषु SaraKaṇṭhā. 590.11; अयत्नेन समर्थस्त्वं निहन्तुमपकारिणम् BṛKathāMañ. i.2.165; GaṇeP. i.5.26; RājTa. (Ka.) 4.570; अपकारिषु य: साधु: पुण्यभाक्स उदाहृत: BrahmP. 80.54; TriṣaŚaPuC. iv.5.242; कोपो यद्यपि नास्त्येवापकारिण्यपि ते प्रभो PārśvC. 6.210; पाथोनाथ जगत्यहंकृतिभृत ... सन्त्यन्येऽप्यपकारिण: SūktiMu. 27.8; अपकारिणि कोपश्चेत् कोपे कोप: कथं न जायेत। धर्मार्थकाममोक्षप्राणयशोहारिणि क्रूरे SūktiRa. 59.10; 163.19; अपकारिषु मा पापं चिन्तयस्व कदाचन SūktiRa. 163.67; Subhāṣi. 3358; SāhiDa. 44.8; अपकारिषु य: साधु: स साधु: सद्भिरुच्यते SiṁhāDvā. 64.10; ŚārṅgaPa. 233; VetāPañ. (Śi.) 26.36; यच्छक्तावप्युपेक्षन्ते कदाचिदपकारिणम् Subhāṣi. 2677; अपकारिष्वपि परमेश्वरशरीरत्वभावना कार्या ŚivārkaMaDī. i.309.19 (*on* i.2.1); 'अपकारिण: प्रत्युत स्वतोऽप्युत्कृष्टता नीता:' इति निन्दया 'शत्रवो रणे हता:' इति स्तुति: प्रतीयते AlaṅkāMañ. 112.14; **1C** who does wrong or evil न वै देयमनुक्रोशाद्दीनायाप्यपकारिणे MahāBhā. xii.37.37; अयं कृतघ्नो मित्राणामपकारी ... तप्तकुम्भे निपतति MārkP. 14.87; यन्निमित्तं विनेशुस्ते अपापस्यापकारिण: MārkP. 119.7; कपालीअयमस्माकमपकारी। संविभागप्रधान: स्वसिद्धान्त: MattaVi. 12.11; व्यर्थं व्रतादिकं तस्या या भर्तुश्चापकारिणी BrahmVaiP. ii.46.32; DevīBhāP. ix.48.32; जग्मु: ... पुरीम् ... सिद्धचारणसेविताम् ... नापकारी जन: क्वचित्प्रदृश्यते SkandP. v (1).42.34; PārśvC. 2.312; SamarāSaṁ. 8.505; बान्धवा बान्धवा एव बाढमप्यपकारिण: PāṇḍaC. 13.23; अत्रापकारिणीं चेटीं विपरीतलक्षणया कथयति BhāvPra. (Śā.) 173.5 (6); (**used as noun**) (one) who does wrong or evil act पापानामपकारिणाम्। ... उपसर्गा: प्रवर्तन्ते मरणाय सुदारुणा: MārkP. 16.42; सर्वत्र नरकावासे सर्व एवापकारिण: VarāṅgaC. 5.89; उपकृतं बहु तत्र ... एतदपकारिणं प्रति विपरीतलक्षणया कश्चिद्वक्ति KāvyPra. 83.7; चित्ताभिसंधिमात्रेण ह्यदृष्टस्यापि जायते। कथंचिदुपलब्धस्य नित्यमेवापकारिण: MāliViT. 18.64; इयं कस्यचिदपकारिणं प्रत्युक्ति: RasGaṅ. 176.1; **2** causing loss मूषिका गृहजातापि हन्तव्या सापकारिणी PañcT. 1.47 [32.5]; Pañcā. 11.26; Subhāṣi. 2706; अयं मूषको ममापकारी PañcT. 2.26(42) [215.7]; 2.29(56)[230.1]; Hitopa. 1.79 (14); Tantrākhyā. 66.21 तदत्र चौरस्यापि परवित्तापहर्तुरपकारिण: श्रेयश्चिन्त्यते PañcT. 3.66 (19) [327.7]; **3** causing hindrance or impediment अहो! किमपि मे दैवमपकारि पदे पदे PāṇḍaC. 6.639; (**used as noun**) (one) causing hindrance or impediment तद्यथा मशकार्थो धूम इत्यपकारिण्यपि प्रयुज्यते TantrVā. 668.11 (*on* iii.1.2)

अपकारिभ्रातृव्य (apakāri-bhrātṛvya) *m.* harmful enemy भ्रातृव्यवान्यजेतेत्यादावप्यपकारिभ्रातृव्यापनयनस्य समीहितत्वात् फलान्तराभावाच्च फलत्वं बोध्यम् MayūMāli. 377.20 (*on* iv.3.1)

अपकारिवध (apakāri-vadha) *m.* act of killing a harmful or injurious person अपकारिवधे दोषाल्पतोक्ता ManvaVi. 615.16 (*on* 5.45)

अपकारिविषय (apakāri-viṣaya) *adj.* concerning harmful one उपकार्यपकारिविषयौ रागद्वेषौ व्युदस्य त्यक्त्वा VīraMi. 839.14 (*on* 3.61,62)

अपकारिसंज्ञा (apakāri-sañjñā) *f.* indication of one doing wrong or evil act यस्य नापकारिसंज्ञा प्रवर्तते न दु:खसंज्ञा MaYānaSū. 111.1 (16.49)

अपकारोपकारिन् (apakāropakārin) *m.* name of Viṣṇu (*lit.* who helps an offender) अपकारोपकारी च (इति विष्णुसहस्रनामानि) SkandP. v (1). 63.160.

अपकार्य (apa-kārya) *adj.* to be harmed तदुक्तसारं त्वादाय नापकार्यं यथाबलम् TaiUBhāVā. 37.23(1); (used as noun) (one) who is to be harmed लीलेवापक्रियाकर्तुरपकार्यस्य सा पुन:। नाडीव व्रणीता जातु न शुष्यति कथञ्चन RājTa. (Jo.) 831.

अपकार्य (apa-kārya) *n.* evil or wrong act लीलेवापक्रियाकर्तुरपकार्यस्य सा पुन:। नाडीव व्रणिता जातु न शुष्यति कथञ्चन RājTa. (Jo.) 831; कौपीनं त्वपकार्ये च गुह्यचीरे प्रभाषितम् NānārthSaṁ. 27.47.

अपकालयितव्य (apa-kālayitavya) *adj.* fit to be driven away काकोऽपकालयितव्य: Nir. 3.18 (69.13)

अपकीर्ण (apa-kīrṇa) *adj.* abandoned or forsaken अवकीर्णस् (v.l. अपकीर्णस्) त्वहं कुन्त्या MahāBhā. vi.117.22.

अपकीर्ति (apa-kīrti) *f.* infamy, disgrace सोऽयम् ... लोकेऽपकीर्तिं महतीमवाप्स्यति BhāgP. iv.4.30; प्रजानाशस्य पापं मे भविष्यति मृते नृपे। अपकीर्तिश्च लोकेषु धनलोभाद्भविष्यति DevīBhāP. ii.10.24; SaurP. 40.14; PrabhāC. 101.7; तदहम् ... चाचलिस्तव निर्देशैरपकीर्तौ न पापति: ŚāliC. 5.44; 7.105; त्वयि सति मदीयापकीर्ति: ... गता SamyaKau. 27.10; न तु मूर्खो राजेति प्रतीपभूपालमण्डलेष्वपकीर्ति: प्रसरति PrabaCin. 88.27; ŚaṅkaDigVi. (Mā.) 10.68; SiṁhāDvā. 38.19; आदेयवर्जनादशक्तोऽयमित्यपकीर्ति: ManvaVi. 985.23 (*on* 8.171); सत्कर्म वाप्यसत्कर्म कर्तव्यं विजिगीषुणा। कीर्तिर्वाप्यपकीर्तिर्वा यथा स्याच्छाश्वती: समा: ParamāKā. 89.18; Nāṭa. 14.13.

अपकीर्तिकण्टालिका (apakīrti-kaṇṭālikā) *f.* thorny plant in the form of infamy or disgrace निर्गुणेऽपि स्वदेशजे पक्षपातो हि निर्घातो राजनीते: कुसुमस्तबकोऽपकीर्तिकण्टालिकाया: MudriKu. 4.16 (11)